

занять, покращити якість техніко-тактичної підготовки, забезпечити об'єктивний моніторинг фізичного стану спортсменів та мінімізувати ризики травм.

Водночас впровадження технологій супроводжується певними викликами – фінансовими, організаційними та психологічними. Потреба у технічній підготовці тренерів, доступності обладнання та гнучкості у поєднанні традиційних і сучасних методик є важливими умовами для ефективного використання новітніх засобів у спортивній практиці.

Отже, сучасні технології не замінюють класичні підходи, а доповнюють їх, формуючи більш гнучку, адаптивну та науково обґрунтовану систему підготовки борців. Їх раціональне застосування на етапі спеціальної базової підготовки сприяє не лише досягненню спортивних результатів, але й закладає фундамент для сталого розвитку атлета в довгостроковій перспективі.

Список використаних джерел

1. Tyshchenko, V. O., Parlah, D. A., & Tyshchenko, D. H. (2019). Udoskonalennia spetsialnoi fizychnoi pidhotovlenosti bortsiv vilnoho styliu na etapi poperednoi bazovoi pidhotovky [Improving special physical fitness of freestyle wrestlers at the stage of preliminary basic training]. *Fizychnye vykhovannia ta sport*, (1), 139–146. Retrieved from <http://journalsofznu.zp.ua/index.php/sport/article/view/513>
2. Pavlenko, V. O., Nasonkina, E. Yu., & Pavlenko, Ye. Ye. (2020). *Suchasni tekhnologii pidhotovky v obrannomu vydi sportu* [Modern training technologies in a selected sport] (Textbook). Kharkiv.
3. Шандригось В.І. Індивідуалізація технічної підготовки юних борців вільного стилю. *Спортивна наука України*. 2015. № 5. С. 44-48.

ІНТЕГРАЦІЯ SOFT SKILLS У СИСТЕМУ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ

Інна ТКАЧІВСЬКА, Уляна САВКІВ

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Актуальність теми інтеграції soft skills у систему фахової підготовки майбутніх учителів фізичної культури обумовлюється низкою соціальних, освітніх, професійних та психологічних викликів, які постають перед сучасною системою освіти в умовах швидких змін, цифровізації, глобалізації та зростання потреб у формуванні цілісної, компетентної й адаптивної особистості педагога [1; 2; 3; 4; 5; 6].

У сучасному суспільстві акцент робиться не лише на передачі знань (hard skills), а й на формуванні ключових життєвих і соціально-емоційних компетентностей, таких як комунікація, співпраця, критичне мислення, відповідальність, емоційний інтелект.

За міжнародними стандартами (OECD, UNESCO), гнучкі / м'які навички вважаються одними з основних факторів професійної успішності та соціальної мобільності вчителя ХХІ століття.

Сучасний учитель фізичної культури виконує не лише навчальні, а й виховні, мотиваційні, організаційні, соціально-комунікативні функції. Він має бути не просто інструктором, а наставником, мотиватором, психологом і лідером, здатним згуртувати колектив, підтримати учня, забезпечити психологічну безпеку та довіру. Soft skills – це інструмент підвищення ефективності уроку, зменшення конфліктності, налагодження взаєморозуміння в учнівському середовищі.

Традиційна авторитарна модель вчителя поступово змінюється на модель фасилітатора й наставника. Це вимагає розвитку нових комунікативних стратегій, уміння працювати в команді, вести діалог, враховувати емоційний стан учнів.

Для вчителя фізичної культури особливо важливим є розвиток лідерських і адаптивних навичок, адже він працює з групами дітей у русі, часто в нестандартних умовах (на свіжому повітрі, під час змагань тощо).

Мета дослідження – обґрунтувати теоретичні засади та розробити практичні підходи до інтеграції soft skills у систему фахової підготовки майбутніх педагогів з метою формування їхньої професійної мобільності.

Методи дослідження: аналіз наукової літератури – вивчення наукових джерел з педагогіки, психології, акмеології, освітнього менеджменту, що стосуються розвитку soft skills і професійної підготовки педагогів; синтез; порівняння; моделювання; абстрагування та узагальнення.

Результати дослідження. Аналіз педагогічної практики свідчить, що багато майбутніх і молодих педагогів з фізичної культури мають труднощі з публічними виступами, управлінням емоціями, конфліктною поведінкою учнів, організацією групових форм роботи.

Це свідчить про необхідність системного підходу до розвитку гнучких / м'яких навичок ще під час фахової підготовки.

Зміна форматів навчання (дистанційне, змішане, інтерактивне середовище) потребує від вчителя гнучкості, готовності до постійного навчання, комунікативної компетентності в онлайн-середовищі, уміння організовувати взаємодію через цифрові платформи – тобто розвитку digital soft skills.

Soft skills сприяють підвищенню емоційної стійкості, саморегуляції, усвідомленню цінностей своєї професії, що є особливо важливим у контексті профілактики професійного вигорання серед молодих педагогів.

Інтеграція soft skills у фахову підготовку майбутніх учителів фізичної культури – це не просто сучасний тренд, а відповідь на об'єктивні потреби освітньої реальності. Це дозволяє сформувати всебічно розвиненого, адаптивного та конкурентоспроможного фахівця, здатного ефективно працювати в нових умовах, підтримувати учнів не лише фізично, а й емоційно, формувати в них культуру здорового способу життя, комунікації й співпраці.

Soft skills (м'які навички) – це комплекс міжособистісних, комунікативних та інтелектуально-емоційних умінь, які дозволяють педагогу ефективно взаємодіяти з учнями, колегами та батьками. У контексті фізичної культури до ключових soft skills належать: комунікативна компетентність (вміння вести конструктивні бесіди, слухати і висловлювати свої думки; уміння чітко та

зрозуміло пояснювати вправи, інструкції, правила, а також слухати зворотний зв'язок учнів); емоційний інтелект (здатність розпізнавати власні емоції та емоційний стан учнів, керувати ними для підтримки мотивації й безпеки під час занять); критичне та творче мислення; здатність до командної роботи та співпраця в команді (взаємодія з колегами для комплексного підходу до здоров'я та розвитку учнів); адаптивність і стресостійкість (уміння запобігати конфліктам у класі, розв'язувати суперечності між учнями, підтримувати дисципліну без агресії; здатність зберігати спокій у стресових ситуаціях та ефективно працювати в команді); лідерство й організаторські вміння (вміння надихати групу, створювати позитивну атмосферу, організовувати колективні ігри та змагання).

Сучасний педагог повинен бути не лише «предметником», але й особистістю, здатною створювати мотивуюче освітнє середовище. Розвинені soft skills дозволяють викладачам:

- ефективно будувати партнерські стосунки зі здобувачами освіти;
- працювати в команді з колегами й батьками;
- конструктивно вирішувати конфлікти;
- впроваджувати інновації та бути відкритими до змін.

Традиційна модель підготовки педагогів зосереджена переважно на знаннях і методичних аспектах, що не сприяє достатньому розвитку особистісно-професійної складової.

Інтеграція soft skills може відбуватися як через зміст освітніх програм, так і через форми організації навчального процесу. Ефективними є:

- тренінгові заняття (з розвитку емоційного інтелекту, комунікації, лідерства);
- проєктна діяльність (робота в командах над реальними кейсами);
- рольові та ділові ігри, що моделюють професійні ситуації;
- система наставництва (peer-to-peer);
- цифрові платформи для самоаналізу та розвитку навичок (наприклад, онлайн-щоденники рефлексії).

Також доцільним є запровадження окремих дисциплін soft skills-орієнтації або інтеграція відповідного контенту в курси педагогіки, психології, управління, методики викладання.

Серед основних викликів – недостатня готовність викладачів до фасилітації особистісного розвитку студентів, відсутність чітких методичних рекомендацій, обмеження ресурсного та часових форматів. Однак ці труднощі є подоланими за умов:

- професійного розвитку самого педагогічного колективу;
- переорієнтації стандартів і навчальних планів на компетентнісний підхід;
- посилення партнерства між ЗВО, ЗЗСО, центрами кар'єрного розвитку.

Висновок. Інтеграція soft skills у систему фахової підготовки педагогів – не тимчасовий тренд і не додатковий компонент, а необхідна умова формування сучасного вчителя, здатного працювати в динамічному, складному середовищі Нової української школи. Освітня система має стати простором не

лише передачі знань, а й формування особистості нового покоління вчителя – комунікативно компетентного, емоційно зрілого, лідера змін. Лише поєднання фахової експертизи з особистісною зрілістю дозволить майбутнім педагогам бути ефективними, мобільними та затребуваними. На шляху до цього важлива системна співпраця всіх учасників освітнього процесу: студентів, викладачів, адміністрацій ЗВО, роботодавців і держави.

Список використаних джерел

1. Біляковська, О. (2018). "Soft skills" як необхідна складова якісної професійної підготовки майбутнього вчителя. *Rocznik Polsko-Ukraiński. Uniwersytet humanistyczno-przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie*, 20, 175–185. http://dlibra.bg.ajd.czest.pl:8080/Content/5918/14_Biljakowska_Rocznik_20.pdf.
2. Бобро, А. (2021). Формування soft skills у майбутніх учителів початкової школи. *Наукові записки. Серія «Психолого-педагогічні науки» (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя)*, (1), 117–124. <https://doi.org/10.31654/2663-4902-2021-PP-1-117-124>.
3. Бондарчук, І. (2020). *Soft skills, або «м'які навички»*, для роботи та навчання. Київ: Видавнича група «Шкільний світ».
4. Боровець, О. В., & Яковишина, Т. В. (2022). Формування soft skills у майбутніх педагогів у процесі професійної підготовки. *Педагогічні науки: теорія та практика*, (3), 37–42. <https://doi.org/10.26661/2786-5622-2022-3-06>.
5. Освіторія. (n.d.). *Розвиваємо навички 4К: креативність, критичне мислення, комунікацію та командну працю*. <https://osvitoria.media/experience/rozvyvayemo-navychky-4k>.
6. Черушева, Г. (2023). Концептуальні підходи до визначення «soft skills» у сучасних моделях управлінської компетентності. *Організаційна психологія. Економічна психологія*, 1(28), 128–137. <https://doi.org/10.31108/2.2023.1.28.13>.

ВПЛИВ ЗАНЯТЬ ФУТЗАЛОМ НА КОГНІТИВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ЮНАКІВ 12–14-ти РОКІВ

Ірина ІВАНІШИН¹, Анна ПАТРІЙЧУК¹, Юрій ІВАНІШИН²,
СЕРГІЙ АНТОНЮК¹

¹Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, Івано-Франківськ

²Відокремлений структурний підрозділ «Івано-Франківський фаховий коледж фізичного виховання Національного університету фізичного виховання і спорту України», Івано-Франківськ

Актуальність теми. Технічна, тактична та психологічна підготовки у футзалі потребують специфіки сприйняття й обробки інформації в контексті прийняття рішень під час змагальної діяльності, що реалізуються за умови активного залучення когнітивних функцій спортсменів [2].

Як вказано в роботах [1, 3], ефективність навчально-тренувальної та змагальної діяльності спортсменів обумовлена оптимальною синергією роботи усіх систем організму, серед яких провідне значення належить когнітивній сфері. Це є функцією психічних процесів: властивості уваги (концентрація,